

Duse Hergott hälv ons alle aachzehn! jäht dä Mann,
doh lohg hä met iebbenzehn Döppe em Grabve.

Muhle sent fehn Stühvre, jäht dä from Kadett.

A Rittche köhlaachtig, jäht Meester Sak, doh lohg hä
bes övver de Uhre em Schnei.

Nemmes gehurt on Nemmes geseen, jaat d'r övvergölde
Petter.

Doon m'r nex, ich doon d'r och nex, jäht d'r Talla, du
läfte hä nauch.

Parahf! jäht Hoppe Gerret, duh ichlohg hä seng Frau
met d'r Pörf an en Uhr.

Prackesihre es de Kons, jaat de Frau, du jag sei d'r
Lapp nävver ät Lauch.

Das nauch weck van Laache, jäht de Brof, du freisch je.
Wä ihvig jonk wäer, jaat d'r Buer, doh sohg hä en 'ne
Verfesstal.

Wat alt net für Gäält gemaat wird, jäht 'ne Buer, du
sohg hä 'ne Nap.

Dat sen ich, Härre Börgermeester, jäht der Ehn, du lohg
hä en d'r Baach.

Ich drenke fehne Brandeweng, ich drenke Anys, jäht ät
gäck Mariketreng.

E. Redensarten mit Busätzen.

Trohlöcks Berstand on ärm Löks Gäält, domet tüüt m'r
net weck.

D'r Appel fällt net weck vom Bohm, als wan hä om
Bärg steet.

D'r Dühvel trau Huppetsbrucht, wat net gesähnt es.

Met Späc fant m'r de Mühs, ävver lehn Jüdde.
Bäker ju Wädder als fee Wädder, dat es Hergotts=
Wädder.

It Fäß es us, de Hellege sent ärren gesak.
Körf on Mange! En Woet bränk ät anger.
Ne Blöwf es ju goht wie en Zehn, wan hä dorchgeet.
It es lang Gold gefloße, ävver ät hät nex d'rwan
genofe.

Met grubbe Häere es net got Kirsche äße, je wärfe
Ehne met de Käere en ät Gesech.

Schnabh! Dan schleet de Gäerich av.
Gäält wie Dräck, on Lühs wie Dobbeltstehn.
En Muhl wie en Abvafhtesch on 'ne Kop wie ä Döppe.
Wan m'r Kipp röhf, dan mehnt m'r de Hoonder all.
Dä dat net maag, dä moss van hübsche Löcke sen.
Fuße Hohre on Aldre Holz wies sählde op zohdem Grund.
Wo de Dühfel net komme kann, doh scheet hä en aalt
Wyf.

Wan de Kas ärrus es, dan danze de Mühs op Deisch
on Bänk.

Wan m'r an d'r Kölleporz nehst, dan sagen je an d'r
Holzporz: Gott sähn üch!

Wan de Annaklof en ät Bier gelöt hät, dan dooch ät
net miß.

Dat lof angerich als: Jan kom äße!

Schnuhs onge on Schnuhs bosse, on de Hohre opge=
stauche, dan es de Zuffer färdig.

Dat es zwor ä Sprüchwoet, ävve och ä Bohrwoet.

Su lävve m'r alle Dags; höf es d'r irzte.

Wan de Annaklot löf, hange de Wieht ät Beldche op
ät Faß.

Wan d'r Hahn en Ei läät, jals du ä Rühelche han,
Klehn Wonde on grubke Häehre moß m'r net ze greng
aachte.

Gäält us gäbbe on Zäng usryke let Beng.

Wat jonk es, dat spelt gäer, wat aalt es, dat knottert
gäer.

Dat es Gäält, wo de Frau nex von wees. Außerge-
gewöhnlich verdientes Geld.

Wan Dä en de Kerch kömp, dan sent jeng Been an de
Klocke on jenge Kop am Altaer.

Sonn lang Höere hät onse Des. Ein Ausdruck von
dem, der sich recht.

Ä deet, als wan hä onse Hergott met de Föhs wöll
freen, on doch dauch däm Dühfel en d'r
Huck net.

Du bes ä Käel van d'r Nerde, wan du om Affel jez.

Wan hä dat wöß ä drihde sich em Graf ärröm.

Nu schlaag en Bomm en de Pier.

Dä es domet fäerdig ih d'r Dühfel de Schohn an hät.

Wat es üch gefällig? Erze oder Bällig?

Du lihs dich wihs maache, dat onse Hergott zent Better
heesch.

Wan du gäck bes, dan lohs dir en Klapp maache.

Ät es en schläete Zeck, de Hoonder goont härköhzig.

Hockespoekes im Parathes, wä net sitt es blenk.

Hä krysch, dat emm de Throhne de Bacle ärröp loofe.

De sent wie Kaze, de füre läcke on henge krage.

Ich werde däm 'ne Brehf ichrihfe, dä hä net henge d'r
Spehgel stich.

Höht dich für de, de onse Hergott gezeichnet hät.
Ä hät en goht Muhl, ävver ä bätt sich net gäer.
Ä hät en grubke Muhl, ävver wenneg drenn.
Ä welt met de grubke Honf peke goon, ävve ä kan de
Been net huch genug op hävve.

De Morgenstond hät Gold em Monf, ävver Bläi em
Stäg.

Du häß d'r Verstand, wo de Krippe de Eier hant.
Dä hät d'r Verstand met Schühmläwfle gäße.
Ät moß dorch on wan ät ä Brätt für däm Stäg hätt.
Ä mehnt ä lönt dorch jebbe Dörre jeen.
Doh es got op wahde, ävver net goht op faachte.
Dat es ju wohr, als wan 'ne Buer 'ne falsche Get
schwiert.

Han ich de Gaade dan hät hä de Düer.
Wan hä 'ne Fenger hät, dan welt hä och de ganze
Hant han.

So morge Mäg! Wie steet dir de Kapp?
Du bes ä Kael wie en Mäel, fans flöbte wie en Mensch.
Gät Bäckerisch, Frau Bäckerisch.
Alles hät en Wessenschaft, ävve ät Meßsprehde senge
Schludder.

Bes wedder knypes, dan föhle mir ons. Bis Wieder-
sehen.

Dat es mir en Wessenschaft on dir ä Rithfel.
Broß de Wohlzeck! on Alles, wat dren gebroek es.

Ahä Käzche maus du nauch, on häß och ät Stätzche
verbrand.

Gott sei getrommelt on gefesse.

Ät Änt dräht d'r Laß.

Ä es ässu nätt, m'r lönt emm op ä Labelättche jäze.

Wels du dä Buggel fange, dan lääg emm Saals op d'r
Stäg.

Höflenge lävve ät länts.

Ä laach, dat ät kraach.

Wä mich kölle welt, moss fröhg op stoon.

Lohs fehne Gäck ongemaade Arbeet seen.

Am Änt komme de Väfte.

En Achs könne de halv Löß häre.

Ehnem ä gölde Nerche on ä selvre Wahtawihliche gävve.

D'r Dühfel hät Kermes. Wenn die Sonne beim Re-
gen schein.

Küfte höf net, dan küß du morge.

Ät Schököngelche geet loofe. Warnung, wenn ein Kind
sich entblößen will.

Dä studiert öm Gäck ze wäede.

Dat dank d'r en Ähl om Prombohm.

He litt 'ne Spelman begrahve. Wenn man strauchelt.

Doh gävve ich de lehf Bröh van. Da mache ich mir
nichts dräus.

Wäm onse Hergott strohse welt, däm nemp hä d'r
Berstant.

Wan m'r Gäck wird, dan fänk ät Ehnem im Kop an.

Dä steet doh, als hött hä ä Brätt für däm Kopp.
Ein Foch.

Ä beiert dohf Uhre. Er spricht zu tauben Ohren.
Ä hät ze dehf en d'r Korf getaas, als de Nahse ömge-
deelt wuete.

Wä git wat hä hät, dass en Honsfott. Gegenatz zu
einer andern Redensart.

Wä sich duht arbeet, wird onger d'r Galge begrahfe.

De Wänt hant Uhre.

Speck on Schwahrt van ehnem Aht.

Wan Schältn on Dehf sich zanke, kritt en ihrlich Mann
sy Päet wedder.

Jedem ät jent, dan hät d'r Dühfel nex.

Wie m'r Ehnem deet, ju ät Ehnem geet.

Wat m'r net wees, määt Ehnem net hees.

Emmer krank on nemmer duht, es dat net en grohße
Nuht.

Ä hät ät om Lihf. Er ist nicht gut gelaunt.

M'r moss emm de Flüggele stüppe. Ihn zurecht führen.

M'r moss däm de Krepp gät hüüder hange. Etwas
mehr im Zaum halten.

Ich wel ät d'r op de Trapp lähge. Satirisch, machen
wie du es wünschst.

Dä es Bloh. Hat kein Geld.

Dä es stahs. Betrunkn.

Dä hät gät äwääg. Dasselbe.

Dä hät ät om Stöck. Der ist gut aufgelegt.

Dä es goht zo Fohs onger d'r Nahse. Er ist von gu-
tem Appetit.

Ät Ps hät keen Balke onger, sage de Füdde.

Du bes ju adig, m'r sol dich en ä Käämche maache.
Ä kütt us däm Kähru en de Trööf.

Op de hellege Doof ehne schloon. Auf den Kopf
schlagen.

Für de Hirne schloon. Dasselbe.

Stääch en Kobl dran. Höre davon auf.
Hä floriert wie en Muus em Mäehldöppe.

Ä sitt us, als wan hä Ähzig gedronke hött.

Wäker maat floer Ohge, äöver ich maag ät net en de
Schoh, geschwigge en däm Mage.

Dat sent Disturichte, doh soll m'r Köh on Päet an
spanne.

Dat es wie d'r Wäcf ä Fättmånche. Das ist gäng
und gebe.

Ehne lenks ligge lohße. Nicht achten.

Mu frig de Kränk on recf de Bok.

Dä määät us em Fuz 'ne Donnerchlaag.

Däm geet de Muhl, wie an Antefott.

Dä liht sich en höhre Seel dorch ät Gatt trække. Er
ist sehr geizig.

Sich en Kobl für senge ehge Stäk maache. Sich selbst
Schaden verursachen.

Ä et net wäet, dat 'ne Honk wedder emm peß.

D'r Aasch es em decker als de Bok.

Dä steet net op, bes em ät Bätt onger däm Lihf ver-
bräunt.

Ä litt em Bätt, bes emm de Sonn en ät Gatt schent.
Das ze messe wie ä Mänkche Lühs. Im höchsten Grade
zu fliehen.

Ehnem gefällt d'r Maatsjtohl on däm Andere wat dren es.
D'r Dühfel laaf net op 'ne flehne Hoof.
A jek wie en Luus zweische zwei Nähl.
Bäßer 'ne Went en der wecke Wält als em enge Buch.
Guterich Gäält es m'r leefter als fapezynesich Dräck.
A hät en jenge ehge Hoof getrodde. Er stand sich jelbst
im Lichte.

Wä Urze iij, mojj sich de Went gefalle lohje.
M'r mojj Ordenont onger de Belder habbe.
Ey Waßer affchloon. Piffen.
Ey Behohf maache. Bedürfniß verrichten.
Ehnem d'r Buggel affchehje. In etwas zuvor kommen.
A jöht en Hoonderei on verlicht ä Ganzei. Falsche
Spekulation machen.

Dä Hont, dä Ehne gebeje hät, mojj Ehne och furihre.
Ehn Schwarbel maat d'r Sommer net uns.
Ehn Krohn maat d'r Härbst net uns.
Mag d'r Nex drus, dan es ät och Nex.
Ich wöll net gäer en däm jeng Schob goon. An jeiner
Stelle fein.

Dat es däm net op ät Schelt gemohlt. Das ist dem
nicht vorher gesagt.

A steet met ehnem Johs em Grabf.
Ät es ehns wie de Koh heesch, wan je ätterich brav
Welch gitt.

Dä kan Frachs wie de Koh Spanisch.
A hät ät Gäck Bierdel Uhr om Pihf. Er ist kollerich.
Ät geet op on av wie en Fluh em Hämp.

Dä wees woh Hahs höpp. Der weiß Bescheid.
Dä wees wo Baathel d'r Mostert hölt. Dasselbe.
A es net op de Muhl gefalle.
Dä hät mih em flehne Fenger als dä em Kopp.
M'r moß irsch Küülkop sen, ih m'r Höppelstroetich wird.
De goont hengeren, wie de Ante van Kälz.
Zo Schlich (ein Dorf bei Düren) sen. Quitt sein.

F. Sprüche.

1. Em Anfauf geet ät de Büß on de Läck on spääd-
der dä Klöppel on Stäck.
2. Nu wagt ens gät on hahl ens gät, on stipp däm
Buer de Kahr ens gät.
3. Mahf wat jont es! on wan ät 'ne Hont es.
4. 'Ne Bus en Ihre kan Nemmes fihre.
5. Güere rich on henge sich. Pfui.
6. Biwla Bent, d'r Buer hät en Uhl em Sack.
7. D'r Buer es ä Bihs, ä verköof de Botter on frif
d'r Rihs.
8. Wä dat gelöof on sy Bätt verköof, dä litt d'rnoh
om Strüh.
9. Ät frof ä Mänche en ät Känche, on frof wedder
ärrnus, duh woehr ät Verzälche nus.
10. Us d'r Hank en d'r Zank.
- 11' Als dat geschaach, duh brant de Baach, du lohnte
de Buhre van Rüh on läischten et met Strüh.
12. Wan d'r Kälderboom geet, dan frent sich Alles, wat
dröm steet.